

PREMIERĂ LA OPERA ROMÂNĂ DIN CLUJ

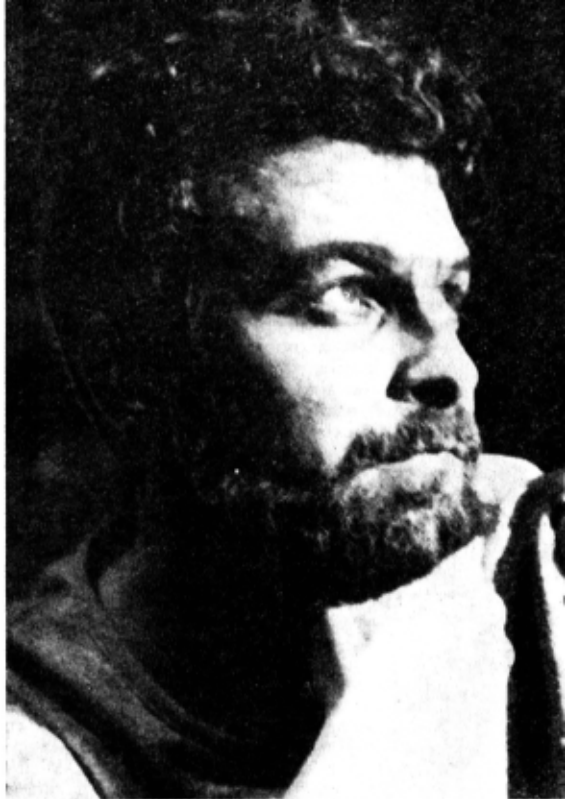
MICHELANGELO

de Alfred Mendelsohn

Premiera clujeană a operei *Michelangelo* de Alfred Mendelsohn, după piesa cu același nume de *Alexandru Kirișescu*, ne oferă un bun prilej de a urmări colectivul Operei Române, într-un moment al spiralei în care este angajat de mai bine de o jumătate de veac — semicentenar sărbătorit într-un context spiritual cu totul distinct.

Cunoșteam din alte prilejuri resursele disponibile, avîntul, într-un fel unic, ce domnește în activitatea teatrului liric clujean. Premiera, reușita ei, nu face decît să confirme ceea ce se putea sesiza, în trecut, oarecum capricios. Un fapt semnificativ, ca o paranteză. Secretarul muzical al teatrului de operă se interesa de lucrări noi în domeniul liricii autohtone pentru a le angaja spre montare. Fiind cunoscută generala poziție neîncercătoare a lucrătorilor din operă față de creația contemporană, sînguina, fructificată, mi se pare demnă de laudă. Dar *Michelangelo* este desigur doar o poartă ce se deschide, în seria nouă a premierelor românești de la Cluj.

Discuția pe care o poate suscita montarea acestei opere înclină mai ales asupra construcției muzicale însăși, pe care Alfred Mendelsohn a realizat-o aici. Opera e, de departe, cea mai bine izbutită sub aspect dramaturgic din lucrările sale lirice. Pierderea simțului teatral, care fusese semnalată de presă la celelalte piese (într-un fel, desigur în altă conjunctură, totuși, comparabilă situației teatrului lui Camil Petrescu) este aici anihilată aproape total. Nu definitiv însă, pentru că, nu de puține ori, hiatusurile ce se produc între momentele tablourilor, au dezavantajul unei discontinuități în parcursul vizual și auditiv a întregului. Pauzele acestea, care rup o acțiune în continuu dinamism, suspendînd-o pentru 5—10 minute, se pare că ar fi fost și în atenția regiei, semnată de către Ilie Balea. În seara spectacolului, din motive tehnice, nu am putut fi avantațați de o

Dan Serbac în Michelangelo

serie de proiecții, la scenă închisă, care ar fi putut, probabil, să fie un liant. Dar acest inconvenient nu este esențial. Muzica lui Alfred Mendelsohn are un farmec real. Soluția, chiar dacă sub aspect stilistic implică o întoarcere îndărăt, prin abandonarea oricăror modalități sonore contemporane, puritatea desăvîrșită a textului muzical, face posibilă detașarea ascultătorului, și — ceea ce este interesant — și a specialistului, cu circa două secole în urmă, sugestionînd o atmosferă muzicală de epocă. Situația în care te afli ca ascultător e cum nu se poate mai revelatoare. Într-adevăr, concepția muzicală este ancorată pe o tehnică pe care compozitorul a fost totdeauna stăpîn, și în care și-a dat aici, adevărata măiestrie. Inocența cîștigată cu care realizează mici canoane, fughete, imitații, farmecul cu care se joacă în întorsăturile melodiilor din renaștere (poate chiar citate), creează impresia de autentic, de veridic, transpunîndu-te în epocă, cu ajutorul unui cod, față de care nu poți rămîne indiferent. În momentul acela, uiți că un muzician s-ar arăta indiferent față de această muzică, pe care ar califica-o nu departe de un exemplar exercițiu de stil, sau un purist, cunoscător al

epocii, ar putea invoca atâtea imperfecțiuni ale scolasticii desăvârșite. Tocmai între aceste granițe, imponderabile, în care se refuză orice prejudecată, mi se pare că ființează această operă.

Montarea, interpretarea, conducerea muzicală, mi se par demne de laudă. Regia lui Ilie Balea, a căutat, și sîntem siguri, a reușit, o cît se poate de clară concepție dramatică. Actorii, cîntăreții-actori — căci trebuie să notăm efortul teatral la care își supune regizorul personajele concepției sale — se solicită totdeauna echilibrat, fără efuziuni inutile, într-un perfect stil clasic. Vocile, la rîndul lor, sînt frumoase, calde, păstrînd echilibru, față de care n-ai putea spune că există vreun decalaj supărător. Am

nota în special pe Mircea Moisa și Dan Serbac în rolul lui *Michelangelo*, pe care și-l schimbă de la un spectacol la altul, pe Georgeta Orlovski sau Margareta Rădulescu și Sorin Caras.

Conducerea muzicală, susținută cu rigoare și verva necesară, aparține tînărului dirijor Petre Sbircea, în întîlnirea căruia, pentru înfia oară, am putut să-mi dau seama asupra calităților sale deosebite.

Într-un fel succint, iată o premieră, cu care orice teatru de operă s-ar mîndri, iată un spectacol de concepție, de o claritate rectilinie, cu o susținere muzicală demnă de un interes mai larg.

I. D.

„AMORUL DOCTOR“ de PASCAL BENTOIU la B.B.C.

Postul de radio britanic B.B.C. III — a cărui activitate e îndreptată spre fenomenul muzical contemporan — a transmis într-o excelentă adaptare radiofonică, opera comică românească *Amorul Doctor*, creată de compozitorul Pascal Bentoiu, pe un libret propriu, inspirat de comedia lui Molière.

Pusă în scenă de Opera Română din București, în anul 1966, această primă lucrare dramatică a lui Pascal Bentoiu a coborît, după un timp, în zona de liniște și de uitare, unde se întîlnesc după un număr de cîteva spectacole următoare premierei, aproape toate, dacă nu chiar absolut toate, creațiile dramatic-muzicale românești. S-a întîmplat însă ca o echipă de muzicieni britanici de la B.B.C. s-o audă în Festivalul George Enescu din 1967 și să ia inițiativa de a o realiza, în excelenta interpretare în care ne-a fost dat s-o ascultăm.

Cu o echipă de cîntăreți care știu să dea cuvîntului o maximă claritate ce nu stingherește fluenta muzicală în nici un moment, cu un tînăr și entuziast dirijor,

John Carewe, care cunoștea în adîncime toate detaliile partiturii, cu admirabila orcheestră a postului de Radio B.B.C.-Welsh — opera radiofonizată a lui Pascal Bentoiu ne-a lăsat impresia unei prime audiții fascinante.

Vocea remarcabilă a basului John Holmes (Sganarelle), cu splendida ei dicțiune și suplete, asociată cu vivacitatea cîntăreților Patricia Clark (Lucinda) și Madge Stevens (Lisetta), cu muzicalitatea și tehnica precisă a tenorului Duncan Robertson (în rolul lui Lorenzo — Amorul Vrăjitor), au imprimat audiției verva dezinvoltă pe care o declanșează

o reală pătrundere în intențiile parodistice ale acestei bufonade muzicale. Orchestra dădea impresia perfecțiunii sonore.

Se pare că echipa de cîntăreți a lucrat cîteva luni, iar dirijorul își stăpînea atît de bine partitura, încît, cu excelenta sa orcheestră, imprimarea a putut fi realizată în studiourile de la Cardiff, numai în patru ore.

După succesul pe care Pascal Bentoiu l-a înregistrat anul trecut prin cucerirea premiului „Italia“ acordat operei sale radiofonice „Ifigenia“, iată o a doua creație dramatică a sa trecînd frontiera.

Nu s-ar putea ca Radio-televiziunea română să cumpere înregistrarea britanică pentru a o difuza prin posturile noastre? Sau chiar ca echipa de interpreți britanici să reia opera „Amorul Doctor“ pe scena Teatrul Liric din Capitală? În domeniul extinderii relațiilor cultural-artistice dintre țara noastră și restul lumii, adoptarea oricăreia din cele două propuneri de mai sus ar implica poate riscul unic al unei excesive eficiențe!...

